

ՄԻԱՄՆԱԿԱՆ ՔՆՆՈՒԹՅՈՒՆ

2022

ՀԱՅՈՑ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ

ԹԵՍՏ 8

Խմբի համարը

Նստարանի համարը

Հարգելի՛ դիմորդ

Խորհուրդ ենք տալիս առաջադրանքները կատարել ըստ հերթականության: Ուշադիր կարդացե՛ք յուրաքանչյուր առաջադրանք և պատասխանների առաջարկվող տարբերակները: Եթե Ձեզ չի հաջողվում որևէ առաջադրանքի անմիջապես պատասխանել, ժամանակը խնայելու նպատակով կարող եք այն բաց թողնել և դրան անդրադառնալ ավելի ուշ:

Ձեր առջև դրված թեստ-գրքույկի էջերի դատարկ մասերը ազատորեն կարող եք օգտագործել սևագրության համար: ***Թեստ-գրքույկը չի ստուգվում: Ստուգվում է միայն պատասխանների ձևաթուղթը:***

Առաջադրանքները կատարելուց հետո չմոռանաք պատասխանները ուշադիր և խնամքով նշել պատասխանների ձևաթղթում: Պատասխանների ձևաթղթի ճիշտ լրացումից է կախված Ձեր քննական միավորը:

Մաղթում ենք հաջողություն:

Ա ՄԱԿԱՐԴԱԿ

- 1) Հայհեղկոմը ե՞րբ է հրապարակել «Պարենային մթերքների և այլ նյութերի հայտնաբերման մասին» հրամանը.
- 1) 1920 թ. դեկտեմբերի 13-ին
  - 2) 1920 թ. դեկտեմբերի 10-ին
  - 3) 1921 թ. հունիսի 24-ին
  - 4) 1920 թ. դեկտեմբերի 8-ին
- 2) Մարաստանի, Բաբելոնի և Հայաստանի դաշնակից զորքերը ե՞րբ արշավեցին դեպի Ասորեստանի վերջին հենակետ Կարքեմիշ.
- 1) Ք. ա. 621 թ.
  - 2) Ք. ա. 612 թ.
  - 3) Ք. ա. 605 թ.
  - 4) Ք. ա. 609 թ.
- 3) Հովհաննես Թութունջին հայկական պատվիրակության կազմում Փարիզ է ժամանել
- 1) 1666 թ.
  - 2) 1683 թ.
  - 3) 1673 թ.
  - 4) 1663 թ.
- 4) Ե՞րբ է գահակալել հայոց Խոսրով I թագավորը.
- 1) 164–185 թթ.
  - 2) 198–215 թթ.
  - 3) 216–252 թթ.
  - 4) 185–198 թթ.
- 5) Ե՞րբ է Մովսես Սարաֆյանը Հայաստանի ազատագրության իր ծրագիրը ներկայացրել Ռուսաստանի արտաքին գործերի կոլեգիային.
- 1) 1769 թ.
  - 2) 1771 թ.
  - 3) 1768 թ.
  - 4) 1766 թ.
- 6) Ե՞րբ են Ադրբեջանի ՕՍՕՆ-ը և խորհրդային բանակը բացահայտ պատերազմ սկսել Հյուսիսային Արցախի հայ բնակչության դեմ.
- 1) 1990 թ. նոյեմբեր-դեկտեմբեր ամիսներին
  - 2) 1991 թ. ապրիլ-մայիս ամիսներին
  - 3) 1992 թ. մարտ-ապրիլ ամիսներին
  - 4) 1991 թ. փետրվար-մարտ ամիսներին

- 7 Հայաստանում և Փոքր Ասիայում ո՞ր դարում են առաջին անգամ հայտնվել թուրքերը.
- 1) IX դարում
  - 2) X դարի երկրորդ կեսին
  - 3) VIII դարում
  - 4) XI դարի երկրորդ կեսին
- 8 Ե՞րբ են հայերն ապստամբել և սպանել Ակակիոսին.
- 1) 539 թ.
  - 2) 548 թ.
  - 3) 532 թ.
  - 4) 536 թ.
- 9 Ո՞վ է «Ծովակալ Իսակով» արձանի հեղինակը.
- 1) Գևորգ Գևորգյանը
  - 2) Նորայր Կարգանյանը
  - 3) Յուրի Պետրոսյանը
  - 4) Արա Շիրազը
- 10 Ո՞ր քաղաքը Կիլիկիայում դարձավ քեմալականների հարձակման առաջին թիրախը.
- 1) Սիս
  - 2) Ադանա
  - 3) Տարսոն
  - 4) Մարաշ
- 11 Թվարկվածներից ո՞վ հայազետ չէ.
- 1) Մ. Աբեղյանը
  - 2) Գ. Ղափանցյանը
  - 3) Լ. Օրբելին
  - 4) Հ. Աճառյանը
- 12 Ո՞վ է XIX դարի առաջին ռուս-պարսկական պատերազմի ժամանակ պարզևատրվել Գեորգիևյան IV աստիճանի խաչով.
- 1) Ռոստոմ բեկը
  - 2) Գրիգոր Մանուչարյանը
  - 3) Հակոբ Հարությունյանը
  - 4) Մարտիրոս Վեֆիլյանը
- 13 Ինչպե՞ս է կոչվում Պատմահոր «Պատմութիւն Հայոց» աշխատության առաջին գիրքը.
- 1) «Բան միջակ պատմութեան մերոցն նախնեաց»
  - 2) «Հայոց մեծերի ծննդաբանությունը»
  - 3) «Հայոց նախնիների նախապատմությունը»
  - 4) «Հայոց մեծերի ծագումնաբանությունը»

14 Ո՞ր գավառում քրիստոնեությունն քարոզելիս Մաշտոցը մտադրվեց գտնելու կամ ստեղծելու հայերենի նշանագրերը.

- 1) Տարոն
- 2) Նախիջևան
- 3) Խաչեն
- 4) Գողթն

15 Որքա՞ն էր Վանի թագավորության զինված ուժերի ընդհանուր թիվն ըստ «Մարդության տարեգրության».

- 1) 350 հազար
- 2) 150 հազար
- 3) 300 հազար
- 4) 250 հազար

16 Որքա՞ն էր Միհրդատ VI-ին՝ Տիգրան Մեծի տրամադրած հայկական զորքի թիվը, որը պետք է Պոնտոսում մարտնչեր հռոմեացիների դեմ.

- 1) 6 հազար
- 2) 16 հազար
- 3) 10 հազար
- 4) 13 հազար

17 Ո՞վ է ասել հետևյալ խոսքերը.

«Քեզ պսակում եմ, Մերուժա՛ն, որովհետև դու ձգտում էիր հայոց վրա թագավորելու, և իմ՝ ասպետիս պարտքն է քեզ պսակել իմ հայրերի իշխանության կարգով»:

- 1) Սահակ Բագրատունին
- 2) Սմբատ Բագրատունին
- 3) Բագարատ Բագրատունին
- 4) Աշոտ Բագրատունին

18 Ո՞վ է Հայաստանում տիրող իրավիճակն այսպես պատկերավոր բնորոշել.

«Հայերը մնացին առանց թագավորի, անտերունչ»:

- 1) Տակիտոսը
- 2) Պլուտարքոսը
- 3) Ապպիանոսը
- 4) Արիանոսը

19 Ո՞րն է «ՕՄՕՆ» հասկացության բացատրությունը.

- 1) միլիցիայի հատուկ նշանակության ջոկատներ
- 2) զինված մասնավոր զորհայիններ
- 3) բանակի հատուկ նշանակության ջոկատներ
- 4) բանակի մասնագիտացված ջոկատայիններ

20

Ըստ Ժամանակավոր կառավարության որոշման՝ ի՞նչ անունով է հայտնի Օսմանյան կայսրությունից նվաճված հայկական մասը՝ որպես վարչական առանձին միավոր.

- 1) Հայկական նահանգ
- 2) Հայկական օջախ
- 3) Թուրքահայաստան
- 4) Տաճկահայաստան

21

Արևմտյան Հայաստանում նախարարական հողային տիրույթները մասնատելու և դրանով երկիրը թուլացնելու նպատակով ի՞նչ ձեռնարկեց Հուստինիանոս I-ը.

- 1) Անժառանգ մահացած իշխանական տների ներկայացուցիչների թողած հողային տիրույթների ժառանգորդ հոշակեց Բյուզանդական կայսրությանը:
- 2) Հողեր ժառանգելու իրավունք շնորհեց իշխանական տների ավագ ներկայացուցիչներին:
- 3) Տոհմական կալվածքներ ժառանգելու իրավունք շնորհեց նաև կանանց ու աղջիկներին:
- 4) Հողեր ժառանգելու և գնելու իրավունք շնորհեց բարձրաստիճան հոգևորականներին:

22

Գտնել ճիշտ պատասխանները.

Ի նշանավորումն հայ-հռոմեական դաշինքի վերականգնման՝ կայսր Մակրինոսը՝

- ա. Տրդատին է վերադարձրել Կապադովկիայի կալվածքները, որոնք ստացել էր դեռևս Խոսրով I-ը:
- բ. խոշոր գումար է վճարել Տրդատին, որպեսզի հայոց այրուծին իրականացնի Կովկասի և հարակից տարածքների պաշտպանությունը:
- գ. Տրդատին է վերադարձրել Հայաստանից գերեվարված նրա կնոջը՝ թագուհուն:
- դ. Հայաստանից դուրս է բերել հռոմեական լեգեոնները, իսկ նրանց պարտականությունները ստանձնել է հայոց այրուծին:
- ե. Տրդատին է վերադարձրել Հայաստանից թալանված ավարը:

- 1) գ, դ
- 2) ա, գ
- 3) բ, ե
- 4) ա, ե

23

Ստորև բերված պատմական իրադարձություններից ո՞րն է տեղի ունեցել չորրորդը ըստ ժամանակագրական հաջորդականության.

ա. Հրանտ Դինքի սպանությունը

բ. Լաչինի ազատագրումը

գ. «Երկկողմ դիվանագիտական հարաբերությունների հաստատման և զարգացման մասին» արձանագրությունների ստորագրումը Ցյուրիխում

դ. Արթուր Մկրտչյանի ընտրվելը ԼՂՀ Գերագույն խորհրդի նախագահ

ե. հայ ազատամարտիկների կողմից Կրկժանի ազատագրումը

զ. եռաստիճան դատական համակարգի ներդրումը ՀՀ–ում

- 1) ե
- 2) դ
- 3) բ
- 4) գ

24

XIX դ. երկրորդ կեսի հայ քաղաքական կյանքի հետ կապված իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

ա. «Պաշտպան հայրենյաց» կազմակերպության ստեղծումը

բ. «Բարենպատակ ընկերություն» խմբակի ստեղծումը

գ. Արևմտահայերի «Ազգային սահմանադրության» հաստատումը

դ. Հնչակյան կուսակցության ստեղծումը

ե. Արմենական կուսակցության ստեղծումը

- 1) բ, գ, ա, դ, ե
- 2) գ, բ, ա, ե, դ
- 3) գ, բ, ե, ա, դ
- 4) գ, ա, դ, բ, ե

25

Գահակալման տարիները համապատասխանեցնել արքայի անվանը.

1. Վռամշապուհ	ա. 422–428 թթ.
2. Վարազդատ	բ. 415–419 թթ.
3. Արտաշես Արշակունի	գ. 388–414 թթ.
4. Շապուհ	դ. 378–387 թթ.
5. Արշակ III	ե. 385–387 թթ.
	զ. 374–378 թթ.

- 1) 1–գ, 2–գ, 3–ա, 4–բ, 5–դ
- 2) 1–գ, 2–գ, 3–բ, 4–դ, 5–ե
- 3) 1–ե, 2–դ, 3–ա, 4–գ, 5–գ
- 4) 1–գ, 2–ե, 3–ա, 4–բ, 5–դ

26

Քաղաքների անունները համապատասխանեցնել դրանց վերաբերող բնութագրումներին.

1. «այն լի էր գանձերով և աստվածներին նվիրաբերված թանկարժեք ընծաներով»
2. «Հայկական Կարթագեն»
3. «գեղեցիկ և շքեղ հորինվածքով»
4. «Նոր քաղաք»

ա. Երվանդակերտ
բ. Վաղարշապատ
գ. Բագարան

դ. Արտաշատ
ե. Տիգրանակերտ

- 1) 1-ե, 2-դ, 3-ա, 4-բ
- 2) 1-դ, 2-բ, 3-գ, 4-ա
- 3) 1-ե, 2-դ, 3-գ, 4-բ
- 4) 1-բ, 2-ե, 3-ա, 4-դ

27

Տրված պնդումներից որո՞նք են ճիշտ.

- ա. Հայաստանի առաջին հանրապետության խորհրդարանի ընտրություններին մասնակցելու իրավունք ունեին 18 տարին լրացած ՀՀ քաղաքացիները՝ առանց սեռի, ազգության և կրոնական խտրականության, ընդհանուր, գաղտնի, հավասար և բազմաստիճան քվեարկությամբ:
- բ. Բաթումի պայմանագրով Թուրքիային անցան Սուրմալուն, Կարսը, Ախալցխան, Նախիջևանը, Ջանգեզուրը:
- գ. 1920 թ. կեսերին ՀՀ տարածքը կազմում էր շուրջ 70 հազար քառ. կմ:
- դ. Հայաստանի առաջին հանրապետության ընտրովի խորհրդարանն ուներ 80 անդամ:
- ե. Խորհրդային իշխանությունը Հայաստանում քաղաքական բնույթի հետապնդումներ և բռնություններ չգործադրեց միայն հայկական բանակի սպայակազմի նկատմամբ:
- զ. Թիֆլիսում համապատասխան հանձնաժողովում Ա. Բեկզադյանն առաջարկում էր Խորհրդային Հայաստանին միացնել Լոռին, Լեռնային Ղարաբաղը և Ախալքալաքի գավառը:

- 1) գ, ե, գ
- 2) բ, գ, ե
- 3) գ, դ, գ
- 4) ա, դ, գ

28

Ե՞րբ է իրականացվել Օսմանյան կայսրության նախկին վարչապետ Սայիդ Հալիմի սպանությունը.

- 1) 1922 թ. հուլիսի 25-ին
- 2) 1921 թ. դեկտեմբերի 6-ին
- 3) 1922 թ. ապրիլի 17-ին
- 4) 1921 թ. հուլիսի 5-ին

29

Ե՞րբ է Աշոտ Բագրատունու մոտ պատվիրակ ուղարկել Վասիլ I կայսրը և թագ խնդրել.

- 1) 885 թ.
- 2) 869 թ.
- 3) 867 թ.
- 4) 876 թ.

30

Ի՞նչ առաջարկությամբ էին հանդես գալիս Պ. Մդիվանին և նրա կողմնակիցները Անդրկովկասի հանրապետությունների դաշնության ստեղծման ժամանակ.

- 1) հանրապետությունների միջև երկկողմանի պայմանագրային հարաբերություններ հաստատելու և նրանց իրական անկախությունը պահպանելու
- 2) հանրապետություններին միայն մշակութային ինքնավարություն տալու
- 3) հանրապետությունների միջև միայն ռազմական դաշինք հաստատելու
- 4) հանրապետությունների ինքնիշխանությունը վերացնելու առաջարկությամբ

31

Արտաշես II-ը ո՞ր թագավորությունն է միացրել Հայոց թագավորությանը.

- 1) Ծոփքը
- 2) Կոմմագենեն
- 3) Ատրպատականը
- 4) Կապադոկիան

32

Ո՞ր փաստաթղթից են մեջբերված հետևյալ խոսքերը.

«Հայաստանի կառավարությունը, համաձայն բովանդակ հայ ժողովրդի միահամուռ կամքի և ցանկության, հայտարարում է, որ այսօրվանից Հայաստանի բաժան-բաժան մասերը մշտնջենապես միացած են իբրև անկախ պետական միություն»:

- 1) «Թուրքահայաստանի մասին» հրովարտակից
- 2) Հայոց ազգային խորհրդի՝ Հայաստանի անկախության մասին կոչից
- 3) «Միացյալ Հայաստանի անկախության հռչակագրի ակտ»-ից
- 4) «Հռչակագիր Հայաստանի անկախության մասին» փաստաթղթից

33

Որտեղի՞ հայ կամավորների մասին է մեջբերված խոսքը.

«Հայերը կռվում և մեռնում էին իբրև հերոսներ, նրանց ղեկավարները, որ միշտ առջևի գծում էին, գրեթե բոլորն էլ վիրավոր էին»:

- 1) Շուշիի
- 2) Վանի
- 3) Սարիղամիշի
- 4) Բայազետի

34

Ընտրել տերմինների կամ հասկացությունների սխալ բացատրությունները.

- ա. Դեռ Գավգամելայի ճակատամարտից առաջ Հայաստանում գոյություն ունեցող վարչական երկու մեծ միավորներն էին Մեծ Հայքը և Փոքր Հայքը:
- բ. Հայկազուն–Երվանդունիների գահակալության սկզբնական ժամանակաշրջանում երկրի արքան հայտնի էր «Արքայից արքա» տիտղոսով:
- գ. Մակեդոնացու արշավանքներից հետո Արևելքում սկսված ժամանակաշրջանը հայտնի է «հելլենիստական» անունով:
- դ. Ք. ա. III–I դարերում Հայաստանի թագավորը կրում էր «Տիեզերակալ արքա» տիտղոսը:
- ե. Հին Հայաստանում քրմապետը նաև երկրի Մեծ դատավորն էր:

- 1) ա, գ, դ
- 2) բ, դ
- 3) բ, գ, ե
- 4) գ, ե

35

Թվարկվածներից որո՞նք են Ռուսաստանում տեղի ունեցած Փետրվարյան հեղափոխության անմիջական հետևանքներ.

- ա. միապետությունից անցում կատարվեց ժողովրդավարության
- բ. տապալվեց Ժողկոմխորհի իշխանությունը
- գ. իշխանությունը հանձնվեց բոլշևիկներին
- դ. երկրում ձևավորվեց Ժամանակավոր կառավարություն
- ե. իշխանությունը հանձնվեց Համառուսաստանյան սահմանադիր ժողովին

- 1) ա, գ
- 2) բ, գ
- 3) բ, ե
- 4) ա, դ

36

Կաթողիկոսների անունները դասավորել ըստ հայրապետական տարիների ժամանակագրական հաջորդականության.

- ա. Ներսես Ա Պարթև
- բ. Հովհաննես Բ Գաբեղենացի
- գ. Հովսեփ Վայոցձորցի

- դ. Կոմիտաս Մամիկոնյան
- ե. Հուսիկ
- զ. Սահակ Ձորոփորցի

- 1) ա, ե, գ, գ, բ, դ
- 2) ե, ա, բ, գ, գ, դ
- 3) ե, ա, գ, բ, դ, գ
- 4) ե, ա, դ, գ, բ, գ

37

Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Արշամաշատ քաղաքի կառուցումը
- բ. Սելևկյան պետության առաջացումը
- գ. Հայկազունների Երվանդական ճյուղի իշխանության վերացումը Մեծ Հայքում
- դ. Հելլենիզմի դարաշրջանի սկիզբն Առաջավոր Ասիայում
- ե. Մագնեսիայի ճակատամարտը
- զ. Սամոսատ մայրաքաղաքի կառուցումը

- 1) դ, բ, գ, ա, գ, ե
- 2) բ, դ, գ, ա, ե, գ
- 3) դ, բ, ա, գ, գ, ե
- 4) բ, դ, գ, գ, ա, ե

38

Կատարել համապատասխանեցում.

Մականուն

1. Մեծն Մուրադ	4. Արաբո
2. Հրայր Դժոխք	5. Վարդան
3. Գարուն Աղասի	

Անուն–ազգանուն

ա. Սերոբ Վարդանյան	դ. Կարապետ Թուր–Սարգսյան
բ. Համբարձում Պոյաջյան	ե. Արմենակ Ղազարյան
գ. Սարգիս Մեհրաբյան	զ. Առաքել Մխիթարյան

- 1) 1–բ, 2–գ, 3–դ, 4–ե, 5–զ
- 2) 1–գ, 2–դ, 3–զ, 4–ե, 5–ա
- 3) 1–բ, 2–ե, 3–զ, 4–դ, 5–ա
- 4) 1–բ, 2–ե, 3–դ, 4–զ, 5–գ

Ընտրել տերմինների կամ հասկացությունների սխալ բացատրությունները.

- 1) Արևմտյան Հայաստանում ստեղծված կիսանկախ իշխանությունները կոչվում էին մելիքություններ:
- 2) Քաղաքներում առևտրին, արհեստներին, շուկաներին ու հարկահանությանը հետևող պաշտոնյան կոչվում էր մուխթասիբ:
- 3) Սեփական կալվածքները կամովին եկեղեցուն հանձնած և հոգևոր կոչում ընդունած հայ կալվածատերերին անվանել են պարոնտեր:
- 4) Պատերազմների ժամանակ գյուղացիներից, քաղաքացիներից և ազնվականներից հավաքագրվող զինուժը կոչվում էր աշխարհագոր:
- 5) Կիլիկյան Հայաստանի արքունի քարտուղարության գործակալության գլխավոր պաշտոնյան կոչվում էր կանցլեր:
- 6) Հայաստանի հարավում՝ Խլաթ կենտրոնով ստեղծված մահմեդական իշխանությունը կոչվում էր Շահ-Արմենների ամիրայություն:

Թվարկվածներից որո՞նք են ճիշտ արտահայտում պատմական իրադարձությունների պատճառահետևանքային կապերը.

- 1) 1994 թ. մայիսին հրադադարի հաստատումը զուտ հայկական իշխանությունների նախաձեռնության արդյունք էր:
- 2) 1999 թ. մայիսի 30-ի խորհրդարանական ընտրությունների հետևանքը Հայաստանում իշխանափոխությունն էր:
- 3) Գիտության և արվեստի ինստիտուտի՝ հասարակական գիտությունների հիմնահարցերով զբաղվելու պատճառը այդ ոլորտում անվանի գիտնականների ու հայագիտության ավանդույթների առկայությունն էր:
- 4) Հայ-թուրքական հարաբերությունների ձախողման պատճառը Հայաստանի կողմից Թուրքիայի Հանրապետությանը ներկայացված նախապայմաններն էին:
- 5) Արդյունաբերացումը Խորհրդային Հայաստանում առաջացրել է բնապահպանական խնդիրներ:

Ընտրել ճիշտ պնդումները.

- 1) Հունական աղբյուրները Երվանդ IV-ի մասին գրում են, որ նա այնքան հզոր էր, որ կարողացել էր ապաստան տալ սելևկյան տիրակալի դեմ ապստամբած նրա եղբորը:
- 2) Մինչև Ք. ա. III դարի վերջը Հայաստանին տիրելու Սելևկյան տերության փորձերն ապարդյուն են անցել, քանի որ Մեծ և Փոքր Հայքերը գործում էին միասնաբար:
- 3) Հայաստանի սատրապ Երվանդ III-ը ամուսնացած էր Աքեմենյան տիրակալ Արտաքսերքսես II-ի դստեր հետ:
- 4) Կամբիզի մահվանից հետո Աքեմենյան տերության մեջ սկսվեցին գահակալական կռիվներ, որոնք ավարտվեցին Դարեհ I-ի հաղթանակով:
- 5) Մենոն գորավարին հաջողվեց գրավել Բարձր Հայքի ոսկու հանքերը, որից հետո Ալեքսանդրն այլևս նոր գործ չուղարկեց Հայաստան:

42

Գտնել այն իրադարձությունը, որը խախտում է ստորև տրված շարքի ժամանակագրական հաջորդականությունը.

- 1) Աղաբաբյան դպրոցի հիմնադրումը
- 2) Լազարյան ճեմարանի բացումը
- 3) Շուշիի թեմական դպրոցի բացումը
- 4) Ներսիսյան դպրոցի հիմնադրումը
- 5) Երևանի թեմական դպրոցի բացումը

43

Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Կիլիկիայի հայոց թագավոր Օշինի գահակալման սկիզբը
- 2) Չմանկատուկի ճակատամարտը
- 3) Ստեփանոս Հռոմկլայեցու բազմելը հայոց կաթողիկոսական աթոռին
- 4) Հայ-մոնղոլական դաշինքի հաստատումը
- 5) Մառիի ճակատամարտը

--	--	--	--	--

44

Կատարել համապատասխանեցում.

- Ա. Ֆրանց Լևինսոն–Լեսինգ
- Բ. Վարդան Աճեմյան
- Գ. Վիկտոր Համբարձումյան
- Դ. Լևոն Քալանթարյան
- Ե. Հովսեփ Օրբելի

Ա	Բ	Գ	Դ	Ե

- 1) Լենինականի (Գյումրու) պետական թատրոնի առաջին ռեժիսորը
- 2) ՀԽՍՀ գիտությունների ակադեմիայի առաջին նախագահը
- 3) Հայաստանի գրողների միության առաջին նախագահը
- 4) 1947 թ. ընտրված՝ Հայաստանի գիտությունների ակադեմիայի նախագահը
- 5) Գ. Սունդուկյանի անվան դրամատիկական թատրոնի առաջին գլխավոր ռեժիսորը
- 6) ԽՍՀՄ գիտությունների ակադեմիայի հայկական մասնաճյուղի՝ Արմֆանի առաջին նախագահը

Բրեստ–Լիտովսկի հաշտության պայմանագրին և ռուս–թուրքական լրացուցիչ պայմանագրին վերաբերող ստորև տրված 6 պնդումներից յուրաքանչյուրի համար ընտրել՝ «Ճիշտ է», «Միսալ է», «Չգիտեմ» պատասխաններից որևէ մեկը:

- 45.1. Ռուսաստանը պարտավորվում էր իր զորքերը դուրս բերել նաև Կարսի մարզից:
- 45.2. Կովկասում Ռուսաստանը պահելու էր ընդամենը մեկ դիվիզիա, իսկ Թուրքիան իր բանակը պահելու էր պատերազմական վիճակում:
- 45.3. Արևմտյան Հայաստանում անհապաղ իրականացվելու էին Ռուսաստանի երաշխավորությամբ բարենորոգումներ:
- 45.4. Անտանտի նախկին անդամ Ռուսաստանը, անջատ հաշտություն կնքելով Քառյակ միության հետ, աշխարհամարտը շարունակելու էր այդ միության կողմից:
- 45.5. Ռուսաստանը պարտավորվում էր իր զորքերը շուտափույթ դուրս բերել Արևմտյան Հայաստանից:
- 45.6. Նախկին ռուս–թուրքական պետական սահմանից որոշակի հեռավորության վրա գտնվող տարածքից Ռուսաստանը պետք է հեռացներ իր բոլոր զորքերը և զորացրեր Առանձին հայկական կորպուսը:

46

Թվարկված գործառույթներից առանձնացնել երեքը, որոնք Արշակունյաց Հայաստանում տնօրինում էր հազարապետը.

- ա. արքունի կալվածքների հսկողություն
- բ. պետական պարհակների տնօրինում
- գ. պալատական արարողությունների կազմակերպում
- դ. քաղաքների ամրությունների կառուցում, անտառատնկումների իրականացում
- ե. արքունի գանձարանի հսկողություն
- զ. ճանապարհների և կամուրջների կառուցում, ջրանցքների անցկացում
- է. Արշակունյաց սեպուհների դաստիարակություն

- 1) ա, դ, գ
- 2) բ, ե, գ
- 3) բ, դ, գ
- 4) գ, ե, է

47

Տրված հասկացությունները համապատասխանեցնել իրենց բովանդակությանը.

- 1. Հայոց ազգային բյուրո
- 2. Ազգային պատվիրակություն
- 3. Ազգային սահմանադրություն
- 4. Ազգային ժողով
- 5. Հայոց տուն

- ա. Պողոս Նուբար փաշայի գլխավորությամբ 1912 թ. ստեղծված մարմին
- բ. օրենսդիր մարմին, որն, ըստ Ազգային սահմանադրության, ընտրվում էր ամբողջ ազգի կողմից
- գ. Թիֆլիսում ստեղծված մարմին, որի գլխավոր նպատակը Հայկական հարցի լուծմանը նպաստելն էր
- դ. արևմտահայերի ներքին կյանքը կազմակերպող իրավական փաստաթուղթ
- ե. ըստ «Որոգայթ փառացի» հայոց ապագա պետության բարձրագույն օրենսդիր մարմին
- զ. դաշնակցության ղեկավար մարմին

- 1) 1-գ, 2-ա, 3-դ, 4-բ, 5-ե
- 2) 1-գ, 2-ա, 3-գ, 4-դ, 5-ե
- 3) 1-գ, 2-ե, 3-դ, 4-գ, 5-բ
- 4) 1-ա, 2-գ, 3-դ, 4-բ, 5-գ

Թվարկվածներից որո՞նք պատմական իրադարձությունների իրական պատճառներ չեն.

- ա. 1920 թ. թուրք-հայկական պատերազմում Կարսի անկման պատճառը հայ զինվորների ու հրամանատարության բարոյահոգեբանական ու մարտական պատրաստվածության թուլությունն էր:
- բ. Բաթումի թուրք-անդրկովկասյան բանակցություններին գերմանական պատվիրակության մասնակցության պատճառը Բրեստ-Լիտովսկի պայմանագիրը չեղյալ հայտարարելն էր:
- գ. 1928–1940 թթ. բանվոր դասակարգի և ինժեներական անձնակազմի քանակական աճը բացատրվում էր պարենմասնատրման քաղաքականության կիրառմամբ:
- դ. Թուրքիային Սուրմալու գավառն անցնելու պատճառը Տրապիզոնի հաշտության պայմանագրի կնքումն էր:
- ե. Արցախյան զոյամարտում Խոջալուի ազատագրման ժամանակ գլխավոր ճանապարհի կողմից միջանցք թողնելը բացատրվում էր հայ մարտիկների ցուցաբերած մարդասիրությամբ:
- զ. 1920 թ. աշնանը Լոռիում վրացական զեներալ-նահանգապետության ստեղծման պատճառը նոյեմբերի 13-ին ստորագրված թուրք-վրացական համաձայնագիրն էր:
- է. Խորհրդային իշխանության տարիներին Հայ դատի ու պահանջատիրության հիմնախնդրով զբաղվում էր միայն Սփյուռքը, որովհետև Խորհրդային Հայաստանը զրկված էր ինքնուրույն արտաքին քաղաքականություն վարելու հնարավորությունից:

- 1) ա, բ, դ, է
- 2) բ, գ, ե, է
- 3) ա, գ, զ, է
- 4) բ, գ, դ, զ

Թվարկվածներից որո՞նք են 1918 թ. Մայիսյան հերոսամարտերի հետևանքներ.

- ա. Հայաստանը վճռական պահին օգնության հասավ Ռուսաստանին, որը շարունակում էր կռվել թուրքերի դեմ:
- բ. Դրական դեր խաղաց թուրքերի դեմ պայքարում Անդրկովկասի ժողովուրդների փոխհամաձայնեցված ու համատեղ պայքարը շարունակելու համար:
- գ. Դրվեց ամբողջական հայրենիքի վերականգնման ճանապարհի սկիզբը:
- դ. Բնաջնջումից փրկվեցին Անդրկովկասի ժողովուրդները:
- ե. Թուրքական կողմը ստիպված եղավ մեղմացնել պահանջները և նորաստեղծ Հայաստանի Հանրապետության հետ կնքել Բաթումի հաշտության պայմանագիրը:
- զ. Հայությունը հնարավորություն ստացավ պարտված թշնամուն թելադրելու հաշտության սեփական պայմանները:
- է. Հայկական պետությունը դարձավ աշխարհամարտի մասնակից կողմ և այս հիմքի վրա իրավական (դե յուրե) ճանաչում ստացավ Անտանտի երկրների կողմից:

- 1) դ, ե, գ
- 2) գ, ե, է
- 3) բ, դ, գ
- 4) ա, դ, է

Վարդանանց պատերազմի շրջանի իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. ապստամբ ուժերի կողմից Արտաշատ, Գառնի, Արտագերս ամրոցների ազատագրումը պարսից կայսրներից
- բ. Վարդան Մամիկոնյանի և հոների միջև Սասանյանների դեմ ուղղված դաշինքի կնքումը
- գ. Ավարայրի ճակատամարտը
- դ. Աղվանքի հազարապետի և եպիսկոպոսների ժամանումը Հայաստան
- ե. պարսից զորքի՝ Հայաստանից հանելը Հազկերտի կողմից
- զ. ապստամբական կառավարության կազմումը
- է. «Հավատո ուխտի» ընդունումը
- ը. Աղվանքից Վարդան Մամիկոնյանի շուտափույթ վերադարձը Հայաստան
- թ. Վասակ Սյունու դատապարտվելը մահվան
- ժ. Խաղիաղի ճակատամարտը

- 1) է, ա, գ, դ, բ, ժ, ը, գ, թ, ե
- 2) է, ա, դ, գ, բ, ժ, ը, գ, ե, թ
- 3) ա, է, դ, գ, բ, ը, ժ, ե, գ, թ
- 4) է, ա, գ, դ, ժ, բ, ը, գ, ե, թ

51

Տրված իրադարձություններից ո՞րն է տեղի ունեցել չորրորդը՝ ըստ ժամանակագրական հաջորդականության.

- ա. Սասունի ինքնապաշտպանությունը՝ Անդրանիկի գլխավորությամբ
- բ. հայերի կոտորածն Ադանայում
- գ. հայ-թաթարական ընդհարումների ավարտը
- դ. Մշո Ս. Առաքելոց վանքի կռիվը
- ե. Սասունի հերոսամարտը՝ Մեծն Մուրադի ղեկավարությամբ
- զ. Զեյթունի ապստամբությունը՝ Նազարեթ Չավուշի ղեկավարությամբ
- է. Խանասորի արշավանքը
- ը. Ռուսաստանում ապրող հայերի պատգամավորական ժողովը Էջմիածնում
- թ. Վանի հերոսամարտը՝ Մկրտիչ Ավետիսյանի ղեկավարությամբ

- 1) է
- 2) թ
- 3) դ
- 4) ա

52

Տրված իրադարձություններից ո՞րն է տեղի ունեցել վեցերորդը՝ ըստ ժամանակագրական հաջորդականության.

- ա. Սկյութների ռազմական գործողությունների սկիզբը Ուրարտուի դեմ
- բ. Վանի տերության՝ Եփրատի հովտով դեպի Բաբելոն շարժվող զորքերի կասեցումը Թիզլաթպալասար III-ի կողմից
- գ. Էրեբունի ամրոցի հիմնադրումը
- դ. Վանի թագավորության տեղական սեպագրի ստեղծումը
- ե. Արգիշտի I-ի արշավանքը դեպի Դիաուխի
- զ. Սարդուրի III-ի հիշատակումն ասորեստանյան արձանագրություններում
- է. Մենուախինիլի քաղաքի հիմնադրումը
- ը. Տուշպա մայրաքաղաքի հիմնադրումը
- թ. Վանի թագավորության միասնական դիցարանի ստեղծումը

- 1) է
- 2) ա
- 3) գ
- 4) գ

Կատարել համապատասխանեցում.

- ա. Այուբյան սուլթանության սուլթան, որը գրավեց Երուսաղեմը
 բ. Բյուզանդական կայսր, որը գերեվարեց Լևոն I-ին
 գ. Կիլիկիայի իշխան, որը Վահկա բերդը դարձրեց իշխանության կենտրոն
 դ. Սրբազան հռոմեական կայսրության կայսր, որը խեղդվեց Կիլիկիայի գետերից մեկում
 ե. Անտիոքի իշխան, որն իր մոտ էր հրավիրում Լևոն II-ին՝ սահմանային վեճերը լուծելու պատրվակով
 զ. Ռուբինյան իշխան, որ Անավարզան դարձրեց մայրաքաղաք
 է. Բյուզանդիայի կայսր, որը թագ ուղարկեց Լևոն II-ին
 ը. Լևոն II-ի ազգականը, որը զրկվեց թագաժառանգի իրավունքներից
 թ. Չաբեղի խնամակալ հայոց կաթողիկոսը
 ժ. մոնղոլական զորահրամանատար, որի մոտ մեկնեց Կոստանդին թագավորահայրը՝ դաշինքի առաջարկով

1. Կոստանդին Ռուբինյան	7. Հովհաննես Կոմնենոս
2. Բաչու	8. Պողոս Սսեցի
3. Ֆրիդրիխ Շիկամորուս	9. Թորոս I
4. Հովհաննես Սսեցի	10. Ռայմոնդ-Ռուբեն
5. Սալահ ադ Դին	11. Ալեքսիոս III Անգելոս
6. Բոհեմունդ III	

- 1) ա-2, բ-11, գ-9, դ-7, ե-10, զ-1, է-3, ը-6, թ-4, ժ-5
 2) ա-5, բ-7, գ-1, դ-3, ե-6, զ-9, է-11, ը-10, թ-4, ժ-2
 3) ա-5, բ-3, գ-9, դ-11, ե-7, զ-1, է-10, ը-4, թ-8, ժ-2
 4) ա-5, բ-11, գ-1, դ-7, ե-10, զ-9, է-3, ը-6, թ-8, ժ-2

Թվարկված պնդումներից որո՞նք են բնութագրում Բագրատունյաց Հայաստանի պետական կառավարման համակարգը.

- ա. Բագրատունի թագավորը կարող էր խորհրդակցել հայր մարդպետի, իշխանաց իշխանի, մաղխազի և սպարապետի հետ:
 բ. Բագրատունի թագավորները ինքնակալ միապետներ չէին. նրանց իրավունքները սահմանափակված էին աշխարհաժողովի կողմից:
 գ. Բագրատունիների օրոք Հայաստանը տարբեր թագավորություններից և իշխանություններից կազմված յուրահատուկ համադաշնություն էր:
 դ. Հայոց կաթողիկոսը ճանաչում էր Բագրատունի թագավորի գերիշխանությունը:
 ե. Բագրատունի թագավորների գահը ժառանգում էր ավագ որդին. թագավորի եղբայրները գահը զբաղեցնելու իրավունք չունեին:
 զ. Իշխանաց իշխանին ենթարկվում էին արքայական կալվածքները տնօրինողները, պետական գանձարանը, երկրի մեծ ու փոքր պաշտոնյաները:
 է. Պատերազմների ժամանակ մանր թագավորությունների զորքերը ինքնուրույն էին գործում. նրանք չէին ենթարկվում հայոց սպարապետին:

- 1) բ, ե, է
 2) ա, գ, զ
 3) գ, դ, զ
 4) ա, բ, դ

Ընտրել սխալ պնդումները.

- ա. Ըստ ավանդության՝ Բելի նկատմամբ Հայկի տարած հաղթանակի տարին (Ք. ա. 2492 թ.) համարվել է Բուն Հայոց թվականի սկիզբը:
- բ. Հայաստանի չափազանց բարենպաստ պայմաններն ու աշխարհաքաղաքական դիրքը անցյալում և նորագույն շրջանում առաջացրել են տարբեր պետությունների, ժողովուրդների և քոչվոր ցեղերի հետաքրքրությունը:
- գ. Հայասան առաջին անգամ հիշատակվում է Ք. ա. XVI դ. իտեթական մի արքայի արշավանքների կապակցությամբ:
- դ. Խեթական աղբյուրների համաձայն՝ Հայասա թագավորությունն ունեցել է արքունիք, բանակ, արքունի դիվան՝ իր դպիրներով, ինչպես նաև դիցարան:
- ե. «Նաիրի» անվամբ իրենց երկիրը կոչել են նաև Վանի թագավորության տիրակալներն ասուրերենով գրված արձանագրություններում:
- զ. Հայերի օգտագործած արեգակնային օրացույցի հիմքով տոմարական համակարգերից առավել նշանավոր են Հայոց մեծ թվականը, Հայոց միջին թվականը և Հայոց փոքր թվականը:
- է. Ըստ Մովսես Խորենացու՝ Տիգրան Մեծը, ի թիվս բազում այլ բարեփոխումների, բարեկարգել ու ճշգրտել է օրացույցը:

- 1) բ, գ, է
- 2) ա, գ, զ
- 3) բ, դ, է
- 4) գ, զ, է

Արևելքի ժողովուրդների առաջին համագումարին վերաբերող պնդումներից որո՞նք են ճիշտ.

- ա. Արևելքի ժողովուրդների առաջին համագումարը տեղի ունեցավ Անկարայում և նպաստեց ռուս-թուրքական բարեկամության ամրապնդմանը:
- բ. Արևելքի ժողովուրդների առաջին համագումարի ստեղծած «Քարոզչության և գործողության խորհուրդը» 1920 թ. սեպտեմբերի 18-ին ընդունեց մի բանաձև-փաստաթուղթ, որի հիմնական դրույթներն ամբողջությամբ ուղղված էին ՀՀ-ի և հայ ժողովրդի դեմ:
- գ. Համագումարը կարևոր դեր խաղաց Արևելք-Արևմուտք համագործակցությունն ամրապնդելու գործում:
- դ. Այդ խորհրդի մշակած փաստաթղթի համաձայն՝ Ռուսաստանը՝ որպես փրկարար և հաշտարար, պետք է մտներ Հայաստան և այնտեղ հաստատեր խորհրդային վարչակարգ:
- ե. Այդ բանաձևով առաջարկվում էր հնարավոր բոլոր միջոցներով օգնել քեմալականներին և Հայաստանի վրա նրանց ռազմարշավի միջոցով նպաստել վերջինիս խորհրդայնացմանը:
- զ. Դավադիր այս փաստաթղթի ընդունումից երկու ամիս անց Թուրքիան առանց պատերազմ հայտարարելու ռազմական գործողություններ սկսեց Հայաստանի դեմ:
- է. Համագումարը որոշեց ռազմական և նյութական օգնություն տրամադրել Հայաստանի Հանրապետությանը:

- 1) գ, դ, զ
- 2) բ, գ, զ
- 3) բ, դ, է
- 4) ա, գ, է

Կատարել համապատասխանեցում.

Անուն

Պաշտոն

1. Մ. Սիլիկյան	ա. «Ղարաբաղ կոմիտեի» անդամ
2. Հ. Պողոսյան	բ. Հայհեղկոմի նախագահ
3. Ս. Շահումյան	գ. ՀՀ ֆինանսների նախարար
4. Խ. Կարճիկյան	դ. ԼՂԻՄ մարզկոմի առաջին քարտուղար
5. Ս. Կասյան	ե. հայկական դիվիզիայի հրամանատար
6. Ս. Տեր-Գաբրիելյան	զ. Բաքվի կոմունայի ղեկավար
7. Ի. Մուրադյան	է. Հայաստանի Ժողկոմխորհի նախագահ
	ը. ՀՍԽՀ արտաքին գործերի ժողկոմ

- 1) 1-բ, 2-գ, 3-զ, 4-դ, 5-ը, 6-ա, 7-է
- 2) 1-է, 2-դ, 3-զ, 4-գ, 5-բ, 6-է, 7-ա
- 3) 1-է, 2-դ, 3-բ, 4-գ, 5-ը, 6-զ, 7-ա
- 4) 1-բ, 2-ա, 3-ը, 4-դ, 5-զ, 6-զ, 7-է

Ընտրել տերմինների կամ հասկացությունների սխալ բացատրությունները.

- 1) Զրադաշտականությունն իր բնույթով միաստվածային կրոն է:
- 2) Աստվածային գերագույն եռյակի պաշտամունքը բնիկ հնդեվրոպական երևույթ է և հայոց մեջ ունի վաղնջական ակունքներ:
- 3) Հունահռոմեական հեղինակները Արտաշես I-ի ստեղծած վարչամիավորներն անվանում էին ստրատեգիա:
- 4) Մարդուրի I-ը իր տերությանն է միացրել Դիաուլիսի երկիրը, որը հետագայի Տայք գավառն է:
- 5) Որոշ ուսումնասիրողների կարծիքով Նանեն եղել է նաև ռազմի դիցուհի:
- 6) Աստվածային գերագույն եռյակի պաշտամունքը բնիկ հելլենիստական երևույթ է և հայոց մեջ տարածում է ունեցել այդ շրջանից:
- 7) Անահիտը հայոց դիցարանում մեծարվել է «Ոսկեմայր» տիտղոսով:
- 8) Արամագղը երկրի և երկնքի արարիչ, պտղաբերություն ու արգասավորություն շնորհող աստվածն էր:

Թվարկվածներից որո՞նք են խորհրդային ամբողջատիրական համակարգի բնորոշ գծերից.

- 1) միակուսակցական համակարգի հաստատումը
- 2) պետական իշխանության բռնազավթումը մեկ կուսակցության կողմից
- 3) քաղաքացիական ազատությունների վերացումը
- 4) գաղափարախոսական բազմակարծության աճը
- 5) եկեղեցու նկատմամբ հանդուրժողական քաղաքականությունը
- 6) երկկուսակցական համակարգի հաստատումը
- 7) իշխող կուսակցության ներսում ընդդիմության ոչնչացումը
- 8) իշխանության երեք ճյուղերի իրական տարանջատումը

Ստորև թվարկված պատմական իրադարձությունների պատճառներից և հետևանքներից որո՞նք են սխալ.

- 1) Արածանիի ճակատամարտում հռոմեացիների պարտությունը նպաստեց հայկական դիրքերի ամրապնդմանը Կորդուքում ու Հյուսիսային Միջագետքում:
- 2) Ակցիումի ճակատամարտից հետո հայ-պոնտական ուժերը մտան Հայաստան և արդյունավետ պայքար մղեցին հռոմեացիների դեմ:
- 3) Պարսկաստանում Սասանյանների իշխանության գալը թուլացրեց Արշակունիների դիրքերը Հայաստանում:
- 4) Հայոց արքա Վաղարշ II-ի ճիշտ քաղաքական դիրքորոշման արդյունքում Հայաստանից հեռացվեցին հռոմեական լեգեոնները:
- 5) Հռանդեայի ճակատամարտում հռոմեացիների պարտությունը նպաստեց Հայաստանի նկատմամբ Ներոն կայսեր դիրքորոշման փոփոխմանը:
- 6) Օգոստոս կայսեր կողմից Տիգրան VI-ին գահ բարձրացնելը դժգոհություն առաջացրեց Հայաստանում:
- 7) Օգոստոս կայսեր հեռագնա ծրագիրը նպատակ ուներ միավորելու Հայաստանը Կապադովկիայի հետ և ստեղծելու միացյալ ուժեղ պետություն ընդդեմ Պարթևստանի:

Ստորև թվարկված պատմական իրադարձությունների պատճառներից և հետևանքներից որո՞նք են ճիշտ.

- 1) Անիի Բագրատունիներին ենթակա թագավորությունների առաջացման պատճառը վաղ միջնադարին բնորոշ ավատատիրական մասնատվածությունը և հայ իշխանների կենտրոնաձիգ քաղաքականությունն էին:
- 2) VII դարի կեսերի արաբական արշավանքների հետևանքը Սասանյան տերության կործանումն էր:
- 3) IX դարի վերջին Սաջյան ամիրայի՝ Հայաստան ներխուժելու պատճառը հայբյուզանդական 883 թ. կնքված պայմանագիրն էր:
- 4) Մծբինի հաշտության հետևանքը Հյուսիսային Միջագետքում հռոմեացիների դիրքերի թուլացումն էր:
- 5) Նախարարների հետ Տիրանի ունեցած բարդ հարաբերությունների հետևանքով կորուստներ կրեցին Արծրունյաց և Ռշտունյաց նախարարական տոհմերը:
- 6) Դենշապուհի աշխարհագրի հետևանքը Հայաստանում հարկային բեռի թեթևացումն էր:
- 7) Գյուտ կաթողիկոսի՝ Տիգրան մեկնելու պատճառը Խոսրով II-ի գումարած ժողովին մասնակցելն էր:
- 8) Խաղամախյայի ճակատամարտի հետևանքը պարսից զորավար Միհրանի քսանհազարանոց զորքի պարտությունն էր:

Գտնել ճիշտ պնդումները.

- 1) Լևոն VI թագավորը մնաց Կահիրեում, իսկ հետագայում գերությունից ազատվեց և տեղափոխվեց Արևմտյան Եվրոպա:
- 2) Սսի անկումից հետո Կիլիկիայում իր գոյությունը շարունակում էր հայոց կաթողիկոսությունը:
- 3) Նեղվելով կարամանների ու մոնղոլների հարձակումներից, նաև ծանր հարկերից՝ Կիլիկիայի հայ բնակչության և իշխանների մի մասը թագավորության անկումից հետո ստիպված հեռացավ հայրենիքից:
- 4) Լևոն VI-ը Գվիդոն Լուսինյանի եղբորորդին էր, որը մեծ դժվարությամբ Կիպրոսից հասավ Սիս և օծվեց հայոց թագավոր:
- 5) Լևոն VI-ի ժամանակ Կիլիկյան հայկական թագավորությունը, բացի մայրաքաղաքից, ընդգրկում էր Անավարզա քաղաքը և մի քանի բերդեր Լեոնային Կիլիկիայում:
- 6) Ասորիները և կարամանները 1375 թ. կրկին պաշարեցին մայրաքաղաք Միսը:
- 7) Ռազմամթերքի և սննդամթերքի պակասը ստիպեց հայերին 1376 թ. ապրիլի 16-ին հանձնել Սսի միջնաբերդը:
- 8) Սսի գերյալների թվում էին Լևոն VI Լուսինյանը և իր ընտանիքը, Մեսրոպ Արտազեցի կաթողիկոսը, որոնց հատուկ հսկողությամբ տարան Կահիրե:

Արևմտահայության զանգվածային վերաբնակեցմանը վերաբերող ստորև բերված պնդումներից որո՞նք են ճիշտ.

- 1) Բայազետցիներն ու ալաշկերտցիները հաստատվեցին Սևանա լճի ավազանում, մասամբ նաև Սուրմալուում, Դարաչիչակում, Ապարանում և Փամբակում:
- 2) Ռուսաստանին անցած Ախալքալաքի և Ալաշկերտի կիսավեր դարձած գավառների համար վերաբնակեցումը ունեցավ կարևոր նշանակություն. աճեց հայ բնակչության տեսակարար կշիռը:
- 3) Արևմտահայերի զանգվածային վերաբնակեցման հետևաքները աղետալի էին. Էրզրում և Կարս քաղաքները զրկվեցին մեծ թվով հայ առևտրականներից ու արհեստավորներից:
- 4) Ադրիանուպոլսի պայմանագրով թուրքերին վերադարձվող տարածքների հայությունը հայտնվեց մահմեդականների վրեժխնդրության վտանգի առջև:
- 5) 1829 թ. մայիսին սկսվեց զանգվածային վերաբնակեցումը:
- 6) Վերաբնակիչների թիվը մեծ էր՝ մոտ 45 000 մարդ:
- 7) Կարսեցիները հաստատվեցին Գյումրիում, Շիրակի դաշտում և Թալինի շրջակայքում:
- 8) Ախալցխայի գավառում Էրզրումահայերը վերաշինում են շուրջ 50 գյուղ:

Տրված փաստարկներից որո՞նք են ճիշտ.

- 1) 1921 թ. դեկտեմբերին Խորհրդային Հայաստան ներգաղթածների թիվը շուրջ 3000 էր:
- 2) Հայկական համաշխարհային կոնգրեսին մասնակցում էին 12 երկրների 751 պատգամավորներ:
- 3) 1945 թ. մայիսի 28-ին ՀՀ նախկին վարչապետ Հ. Օհանջանյանը դիմեց Ստալինին, Թրումանին և Չերչիլին՝ խնդրելով ջանքեր գործադրել Հայկական հարցի լուծման համար:
- 4) Հայրենական մեծ պատերազմի 64 հայ զեներալներից 6-ը հետագայում դարձել են մարշալներ:
- 5) Խորհրդա-ֆիննական պատերազմում հայերից 4 հոգի արժանացել են ԽՍՀՄ հերոսի կոչման:
- 6) Ստալինգրադի ճակատամարտում ցուցաբերած անձնվիրության համար ԽՍՀՄ կրկնակի հերոսի կոչմանն արժանացավ Նելսոն Ստեփանյանը:
- 7) Հայ օգնության միությունը (ՀՕՄ) գործում է 1921 թվականից:
- 8) 1920-ական թվականներին խոշոր գաղթօջախ ձևավորվեց նաև Ամերիկայում (ԱՄՆ և Կանադա)՝ շուրջ 130 հազար հայերով:
- 9) 1921-1936 թթ. Խորհրդային Հայաստան է ներգաղթել ավելի քան 52 000 հայ:

65

Առաջին աշխարհամարտի տարիների իրադարձություններից որո՞նք են խախտում տրված շարքի ժամանակագրական հաջորդականությունը.

- 1) Վանի հերոսամարտի ավարտը
- 2) Էրզրումի գրավումը ռուսական զորքի կողմից
- 3) Դիլմանի ճակատամարտը
- 4) «Արևելյան լեգեոնի» ստեղծումը
- 5) ԱՀԿ-ի ստեղծումը
- 6) Արևմտահայերի առաջին համագումարը
- 7) ԱԺԴՀ-ի ստեղծումը
- 8) Երզնկայում զինադադարի ստորագրումը
- 9) Բրեստ-Լիտովսկի հաշտության պայմանագրի կնքումը

66

Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) պարսիկ Սուրենին Հայաստանում մարզպան նշանակելը
- 2) Մրենի եկեղեցու կառուցումը
- 3) Յարմուք գետի ափին տեղի ունեցած ճակատամարտը
- 4) Պարսկաստանի արևելյան շրջանների զորքերի հրամանատար Վահրամ Չուբինի գլխավորած ապստամբությունը
- 5) Բյուզանդիայի և Պարսկաստանի միջև «հավիտենական» կոչված հաշտության կնքումը
- 6) Զվարթնոցի տաճարի կառուցման ավարտը
- 7) Խաչափայտի ազատագրումը և վերադարձը Երուսաղեմ

--	--	--	--	--	--	--	--

67

Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Միհրդատ Եվպատորի բանագնացների ժամանումը Արտաշատ
- 2) Փրասապայի մոտ հռոմեական զորքի պարտությունը
- 3) հռոմեա-պոնտական պատերազմների ավարտը
- 4) Փոքր Հայքի ռազմակալումը Պոնտոսի կողմից
- 5) հայոց Արշակ I արքայի գահակալումը
- 6) Էրատոյի համատեղ գահակալումը եղբոր հետ
- 7) Տիգրան I-ի որդու պատանդ տրվելը պարթևներին

--	--	--	--	--	--	--	--

Կատարել համապատասխանեցում.

- Ա. Պաշտպանության պետական կոմիտեի ստեղծումը ԼՂՀ-ում
 Բ. ՀՀ լիիրավ անդամակցելը Եվրոպայի խորհրդին
 Գ. ՀՀ Սահմանադրության երկրորդ փոփոխությունների հաստատումը
 Դ. Շուշիի ազատագրումը
 Ե. «Հոչակագիր Լեոնային Ղարաբաղի Հանրապետության հոչակման մասին» որոշման ընդունումը
 Զ. Մարտակերտ քաղաքի ազատագրումը
 Է. զինված ահաբեկչությունը ՀՀ Ազգային ժողովում

- 1) 2016 թ. դեկտեմբերի 6
- 2) 1992 թ. մայիսի 8–9
- 3) 2001 թ. հունվարի 25
- 4) 1991 թ. սեպտեմբերի 2
- 5) 2015 թ. դեկտեմբերի 6
- 6) 1999 թ. հոկտեմբերի 27
- 7) 1992 թ. օգոստոսի 15
- 8) 1993 թ. հունիսի 28

Ա	Բ	Գ	Դ	Ե	Զ	Է

Կատարել համապատասխանեցում.

- Ա. Ամարասում հայոց դպրոցի հիմնադիրը
 Բ. Սսում ստեղծագործած նշանավոր մանրանկարիչը
 Գ. Աղթամարի Ս. Խաչ եկեղեցու ճարտարապետը
 Դ. Նորավանքի նշանավոր խաչքարագործ վարպետը
 Ե. Հռոմկլայում ստեղծագործած նշանավոր մանրանկարիչը
 Զ. Սկևռայում ստեղծագործած նշանավոր մանրանկարիչը
 Է. Գոշավանքի նշանավոր խաչքարագործ վարպետը

- 1) Թորոս Ռոսլին
- 2) Մեսրոպ Մաշտոց
- 3) Մոմիկ
- 4) Սարգիս Պիծակ
- 5) Մանուել
- 6) Գրիգոր Մլիճեցի
- 7) Սահակ Պարթև
- 8) Պողոս

Ա	Բ	Գ	Դ	Ե	Զ	Է

Տրված 6 պնդումներից յուրաքանչյուրի համար ընտրել՝ «Ճիշտ է», «Միսալ է», «Չգիտեմ» պատասխաններից որևէ մեկը:

- 70.1. Հայ առաջին երգահան Տիգրան Չուխաճյանը ստեղծել է ազգային առաջին օպերան՝ «Անուշը»:
- 70.2. Առաջինը ստեղծվել է Արևելահայերի ազգային խորհուրդը, հետո՝ Արևմտահայերի ազգային խորհուրդը:
- 70.3. «Որոգայթ փառաց»-ը հայ առաջին հրապարակախոսական տպագիր աշխատությունն է, որը կոչ էր անում հայ երիտասարդությանը՝ ապստամբելու հանուն հայրենիքի ազատագրման:
- 70.4. Առաջին հայ պարբերականը «Ազդարարն» է, որ հրատարակվել է Կալկաթայում:
- 70.5. Հայ-թաթարական բախումներն առաջինը սկսվեցին Բաքվում՝ նահանգապետ Նակաշիձեի հրահրմամբ:
- 70.6. Հայ առաջին քաղաքական լրագիրը «Ազատության ավետաբերն» է, որը տպագրվել է «Հայրենասերների միություն» խմբակի կողմից: